

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ CIVIC TECH У ГРОМАДАХ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

МІСЦЕВІ
ПЕТИЦІЇ

СВОЇ

Чат-бот твоєї громади

ВІДКРИТЕ
МІСТО

ГРОМАДСЬКИЙ
БЮДЖЕТ

КОНСУЛЬТАЦІЇ
З ГРОМАДСЬКІСТЮ

ЗМІСТ

Що таке громадські технології (civic technologies)?	3
Як працюють громадські технології?	6
Громадський бюджет (бюджет участі)	8
Місцеві петиції	12
Відкрите місто	15
Консультації з громадськістю	18
Чат-бот СВОЇ	20
Переваги використання громадських технологій у часи пандемії	23
Як долучитись до інструментарію E-DEM?	28
Замість висновку	29

ЩО ТАКЕ ГРОМАДСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ (CIVIC TECHNOLOGIES)?

Досить легко зневіритися в органах місцевого самоврядування (далі ОМС), коли результати їхньої роботи не відповідають нашим очікуванням. Проте, в наших силах допомогти створити органи влади, гідні нашої участі. Саме “допомогти”, бо ми повинні долучитись до цього процесу. І не лише в день місцевих чи національних виборів, але шляхом участі в багатьох нових програмах, завданням яких є залучити досвід людей до вирішення викликів наших громад.

Виникає запитання: як впровадити нову практику в місцевих органах влади щодо залучення мешканців громад до прийняття рішень? Громадські технології можуть допомогти відповісти на це запитання, хоча й не призводять автоматично до кращого чи належного урядування.

Громадські технології дають людям набагато більше можливостей, ніж просто пошук однодумців: вони можуть покращити та посилити голоси певної групи людей

та/або голос окремого мешканця громади; відкривають можливість пошуку нових проактивних громадян серед великих груп людей; допомагають знайти та залучити спеціалістів із досвідом вирішення проблем громад.

Для кращого розуміння взаємодії мешканців громад та органів місцевої влади через громадські технології, наведемо декілька прикладів “цифрових рішень” зі світової практики.

Платформа “My community directory”

Це некомерційна онлайн-платформа, яка інформує людей про медичні послуги та сервіси в межах обраної громади. Платформа наповнюється відкритими даними та взаємодіє із місцевими медичними центрами; також вона інформує місцеві органи влади, які саме послуги мають більший попит в спільноті.

Платформа “Communteer”

Проект об’єднує небайдужих мешканців громади та корпорації, щоб зробити більше “суспільних благ”. Він пов’язує неприбуткові організації з кваліфікованими волонтерами задля спільної праці над досягненням Цілей сталого розвитку ООН.

Проект “Environment.vote”

Платформа має на меті допомогти людям прийняти рішення за КОГО віддати свій голос на виборах, ґрунтуючись на переліку “екологічних критеріїв” кандидатів. В Україні також реалізується низка проєктів взаємодії через громадські технології.

Чат-бот “Кіберпес”

Чат-бот розповість про механізми дій для дітей, батьків, вчителів у разі кібербулінгу. У ньому можна дізнатись, як самостійно видалити образливі матеріали з соціальних мереж, а також КУДИ звертатись за допомогою. Це продукт Міністерства цифрової трансформації України в співпраці з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, Координаційним центром з надання правової допомоги, Міністерством юстиції України та Міністерством освіти і науки України.

Платформа “Свої люди”

Платформа, що об’єднує кваліфікованих юристів з різних регіонів України, які готові надавати різні види правової допомоги журналістам і ГО. Йдеться про допомогу різних видів – від консультацій щодо корпоративних оборудок до захисту в судах.

Електронне БТІ

Цей проєкт має на меті забезпечити реалізацію права кожного громадянина — власника нерухомості — отримати дані про попередніх власників.

Ми, громадяни, є свідками формування та зростання громадських технологій, які є індивідуальною та/або груповою ініціативою проактивної частини нашого суспільства. Ці ефективні технології продовжують поширюватися різними куточками світу; переважно фінансуються некомерційними організаціями та невеликими технологічно орієнтованими групами. Проте, варто пам’ятати, що в громадських технологіях — технологія є засобом досягнення мети, а не самоціллю.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ ГРОМАДСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ?

Насправді, громадські технології — це не лише про круті цифрові продукти.

Так, переважно, коли ми чуємо термін “civic technology” — очікуємо саме цифрових рішень для покращення взаємодії проактивного громадянського суспільства та органів влади. Проте, “громадські технології” — це про наступне:

- ♦ розвиток соціального капіталу громади;
- ♦ підвищення активності громадян;
- ♦ сприяння прямій демократії;
- ♦ підтримка відкритого управління;
- ♦ сприяння інклюзії та різноманіттю.

Безумовно, завдяки сучасним інформаційним технологіям та “цифровим” рішенням ці завдання вирішуються набагато ефективніше, реалізуючись за допомогою відповідних додатків, сайтів чи веб-порталів.

Наприклад, набір технологічних інструментів “E-DEM”, розроблених за підтримки Фонду Східна Європа, безпосередньо сприяє підвищенню активності громадян та підтримці відкритого управління, оскільки передбачає не лише надання інструментарію проактивним мешканцям громад, але й забезпечує надання відповіді від органів місцевої влади, що є критично важливим для взаємодії.

Розберемо декілька прикладів взаємодії громадянського суспільства та органів місцевої влади з використанням інструментарію “E-DEM”.

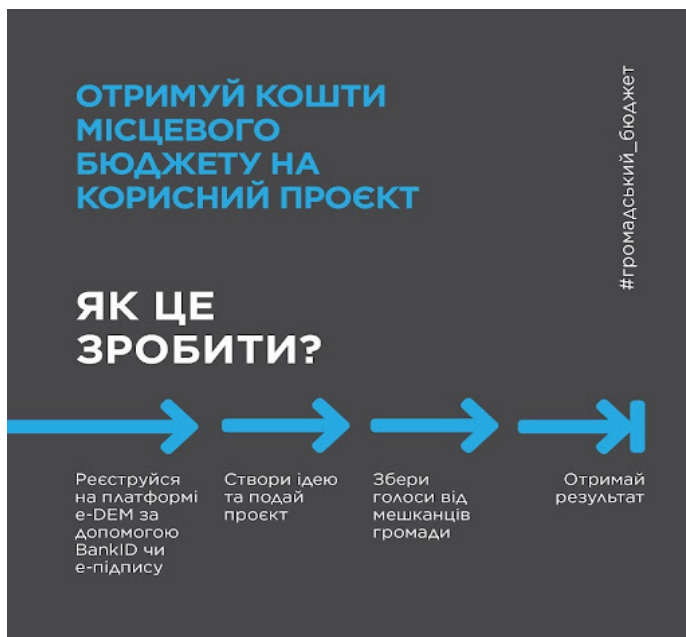
ГРОМАДСЬКИЙ БЮДЖЕТ (БЮДЖЕТ УЧАСТІ)

Інструмент прямого впливу громади на розподіл коштів місцевого бюджету, який створює можливості для мешканців подавати власні ініціативи та проєкти для реалізації, а також обирати серед інших ті, які на їхню думку є найбільш важливими та актуальними.

ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ?

1. Орган місцевого самоврядування ухвалює рішення про виділення коштів місцевого бюджету для реалізації громадських ініціатив та оголошує про початок циклу громадського бюджету.

2. Представники громади подають проєкти, які проходять модерацію у відповідних підрозділах ОМС (вивчаються перш за все питання відповідності законодавству та можливості їх реалізації).

3. Проєкти, які пройшли модерацію, оприлюднюються для публічного обговорення та голосування.

4. За результатами голосування мешканців, спеціально створена комісія визначає проєкти-переможці, які мають бути реалізовані в наступному бюджетному періоді.

5. На конкурсній основі визначаються виконавці робіт та проєкти-переможці втілюються в життя.

6. За результатами аналізу проведеного циклу громадського бюджету, визначається сума та умови проведення наступного.

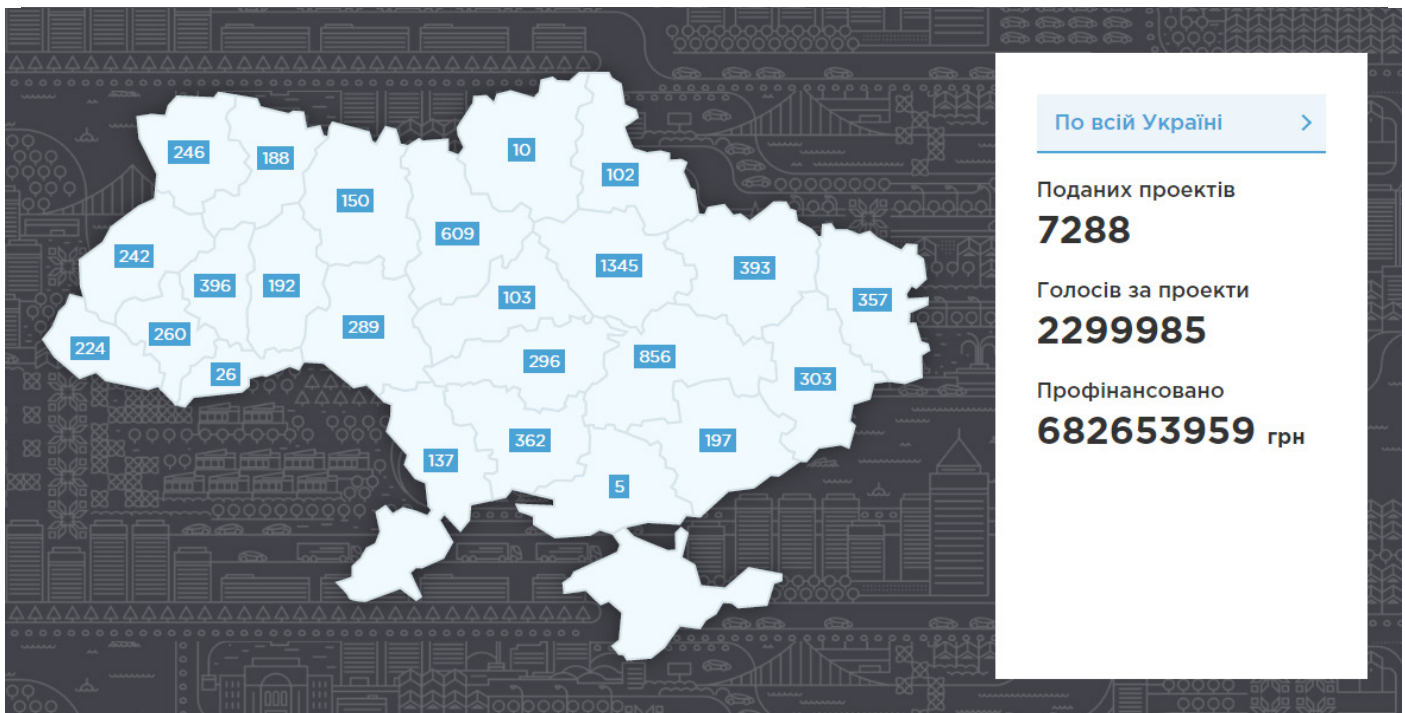
Переваги впровадження інструменту Громадський бюджет

Для органу місцевого самоврядування:

- ♦ можливість краще досліджувати потреби громади;
- ♦ підвищення довіри громади через прозорість витрат бюджету;
- ♦ об'єднання громади навколо ідеї спільного розвитку;
- ♦ суспільна підтримка збереження благоустрою території;
- ♦ залучення громадян до процесу ухвалення рішень;
- ♦ більша мотивація до сплати податків, які зараховуються до місцевого бюджету.

Для жителів громади:

- ♦ можливість впливу на розподіл коштів бюджету;
- ♦ можливість втілити свою ідею для розвитку громади;
- ♦ підвищення туристичної та економічної привабливості громади;
- ♦ налагодження сталого діалогу та розвиток громадянського суспільства.

Цікаві факти:

- Бюджет участі вперше запровадили в Південній Америці в 1980-х. На сьогоднішній день бюджет участі успішно застосовують майже в усьому світі, й Україна — не виняток. “Першопрохідцями” стали такі міста, як Черкаси, Полтава, Чернігів та Івано-Франківськ. Згодом ідея була підтримана іншими містами, селищами та селами.

- Механізм громадського бюджету (бюджету участі) може застосовуватись і до проектів певних громад, і на міжрегіональному (національному) рівні. Вже є досвід реалізації громадського бюджету Полтавської області:

<https://budget.e-dem.ua/5300000000/projects>

- Голосувати за громадський бюджет міста Києва можуть резиденти та платники податків, які досягли 16 років. Громадський бюджет став настільки популярним серед шкільної спільноти, що вже виокремлюють шкільний громадський бюджет. Основна відмінність — подають проекти школярі.

<https://school-budget.e-dem.ua/>

- Прозорий процес в Тернопільській громаді. Відслідкувати реалізацію проєкту можна за посиланням:

<https://www.facebook.com/school.budget/>

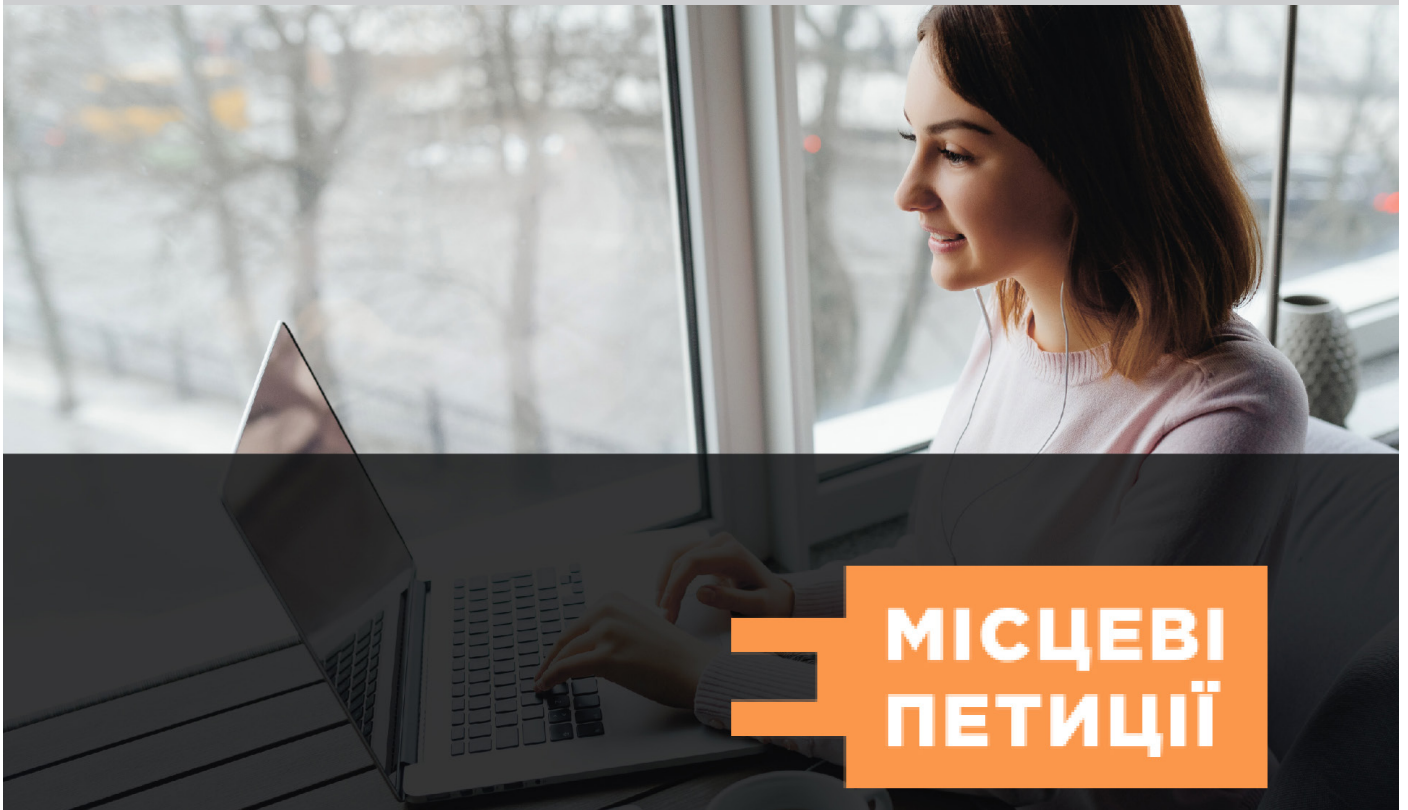
- У Фастівській територіальній громаді освітянські проєкти “йдуть” окремим блоком:

<http://fastiv-rada.gov.ua/osvitianski-proekty-biudzhetu-uchasti/>

- Не менш важливо — добре адвокатувати та презентувати громадський бюджет серед населення. Яскравий приклад від громади Вараша:

<https://volodymyrets.city/articles/152497/scho-varashanam-treba-znati-pro-gromadskij-byudzh-et-vidpovidayemo-na-6-vazhlyvih-zapitan>

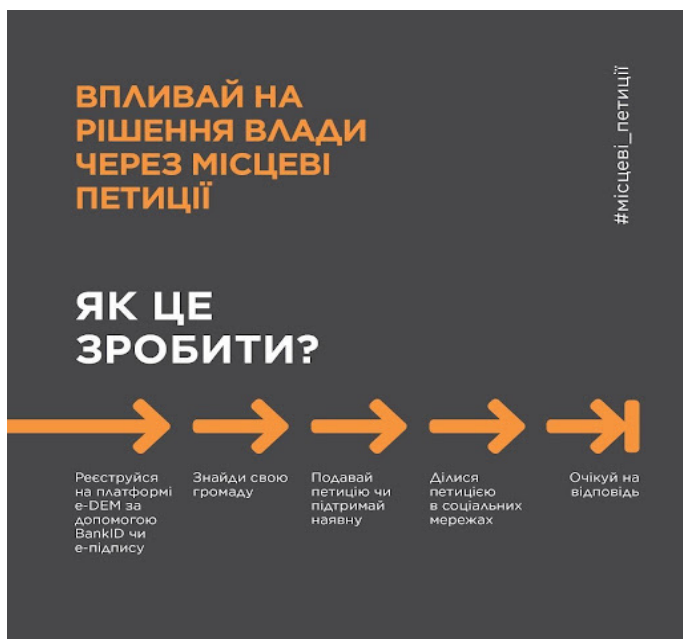
МІСЦЕВІ ПЕТИЦІЇ

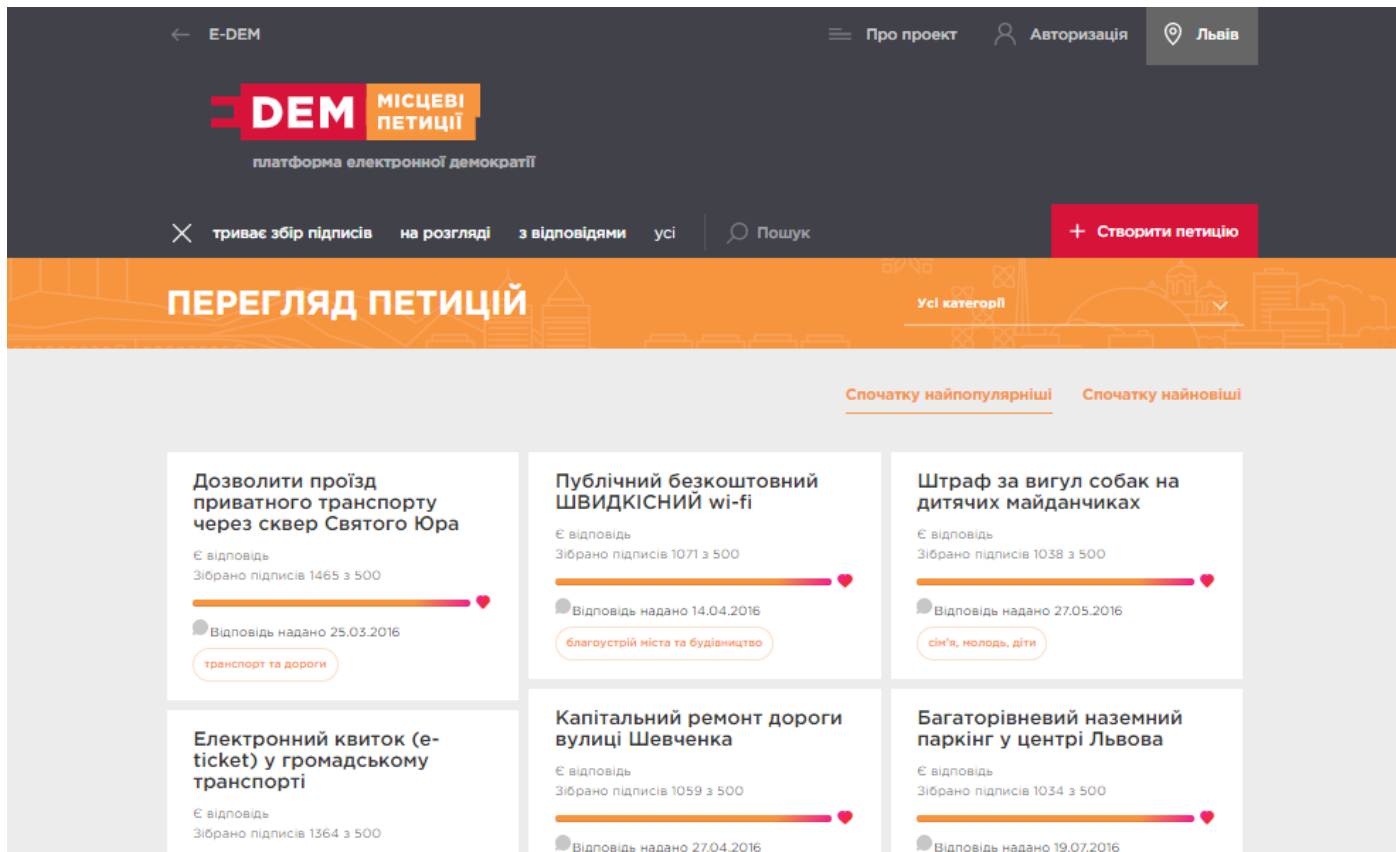
Сервіс, який дає можливість громадянам впливати на розвиток своїх громад за допомогою подачі петицій до органів місцевого самоврядування (ОМС). Ці петиції розглядаються у встановленому законом порядку за умови їх підтримки визначеною кількістю мешканців.

Місцеві петиції дозволяють привернути увагу влади до важливих для громади локальних проблем, вирішення яких є неможливим без втручання ОМС. Це питання транспорту та доріг, благоустрою території, освіти, охорони правопорядку, екології, розвитку підприємництва тощо.

ХТО МОЖЕ КОРИСТУВАТИСЯ СЕРВІСОМ?

Ініціювати та зареєструвати петицію, а також віддати голос за неї може кожен громадянин. Інформація про саму петицію, кількість зібраних голосів та результати голосування доступна в реальному часі на платформі E-DEM. Сервісом вже користуються понад 230 громад України. В середньому на сервіс завантажують орієнтовно 10 нових петицій щоденно.

← E-DEM

Про проект Авторизація Львів

DEM МІСЦЕВІ ПЕТИЦІЇ
платформа електронної демократії

× триває збір підписів на розгляді з відповідями усі Пошук + Створити петицію

ПЕРЕГЛЯД ПЕТИЦІЙ

Усі категорії

Спочатку найпопулярніші Спочатку найновіші

Тема петиції	Статус	Відповідь надано	Категорія
Дозволити проїзд приватного транспорту через сквер Святого Юра	Є відповідь Зібрано підписів 1465 з 500	Відповідь надано 25.03.2016	транспорт та дороги
Публічний безкоштовний ШВИДКІСНИЙ wi-fi	Є відповідь Зібрано підписів 1071 з 500	Відповідь надано 14.04.2016	благоустрій міста та будівництво
Штраф за вигул собак на дитячих майданчиках	Є відповідь Зібрано підписів 1038 з 500	Відповідь надано 27.05.2016	сім'я, молодь, діти
Електронний квиток (e-ticket) у громадському транспорті	Є відповідь Зібрано підписів 1364 з 500	-	-
Капітальний ремонт дороги вулиці Шевченка	Є відповідь Зібрано підписів 1059 з 500	Відповідь надано 27.04.2016	-
Багаторівневий наземний паркінг у центрі Львова	Є відповідь Зібрано підписів 1034 з 500	Відповідь надано 19.07.2016	-

Цікаві факти:

- Перша відома успішна онлайн-петиція була написана влітку 1998 р. Петиція була подана до команди з бейсболу New York Mets з метою повторного підписання гравця Майка П'яцци, як вільного агента. Петиція була оприлюднена через веб-сайт GeoCities, зібравши 10 316 підписів. Оцифрована копія петиції та звуковий файл Майка Філліпса, який оголошує про підписання контракту з П'яцци на сім років доступні в файлах Дослідницького центру імені Бартлетта Джаматті, Національний зал слави та музей бейсболу.

- Традиційно популярною в користувачів є петиція “Відмінити підвищення вартості проїзду в міському транспорті”. Такі петиції з’являються чи не на кожне рішення про збільшення вартості проїзду та в найкоротший термін набирають потрібну кількість підписів. Але не всі знають, що ухвалення такого рішення не є просто примхою місцевої влади чи перевізників. Зміна тарифів регулюється низкою нормативно-правових актів, а саме: Законом України “Про автомобільний транспорт”, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”. А власне формування тарифу на перевезення пасажирів прописане в Методиці розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту, затвердженій наказом Міністерства транспорту та зв’язку України від 17.11.2009 № 1175, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2009 за № 1146/17162.

ВІДКРИТЕ МІСТО

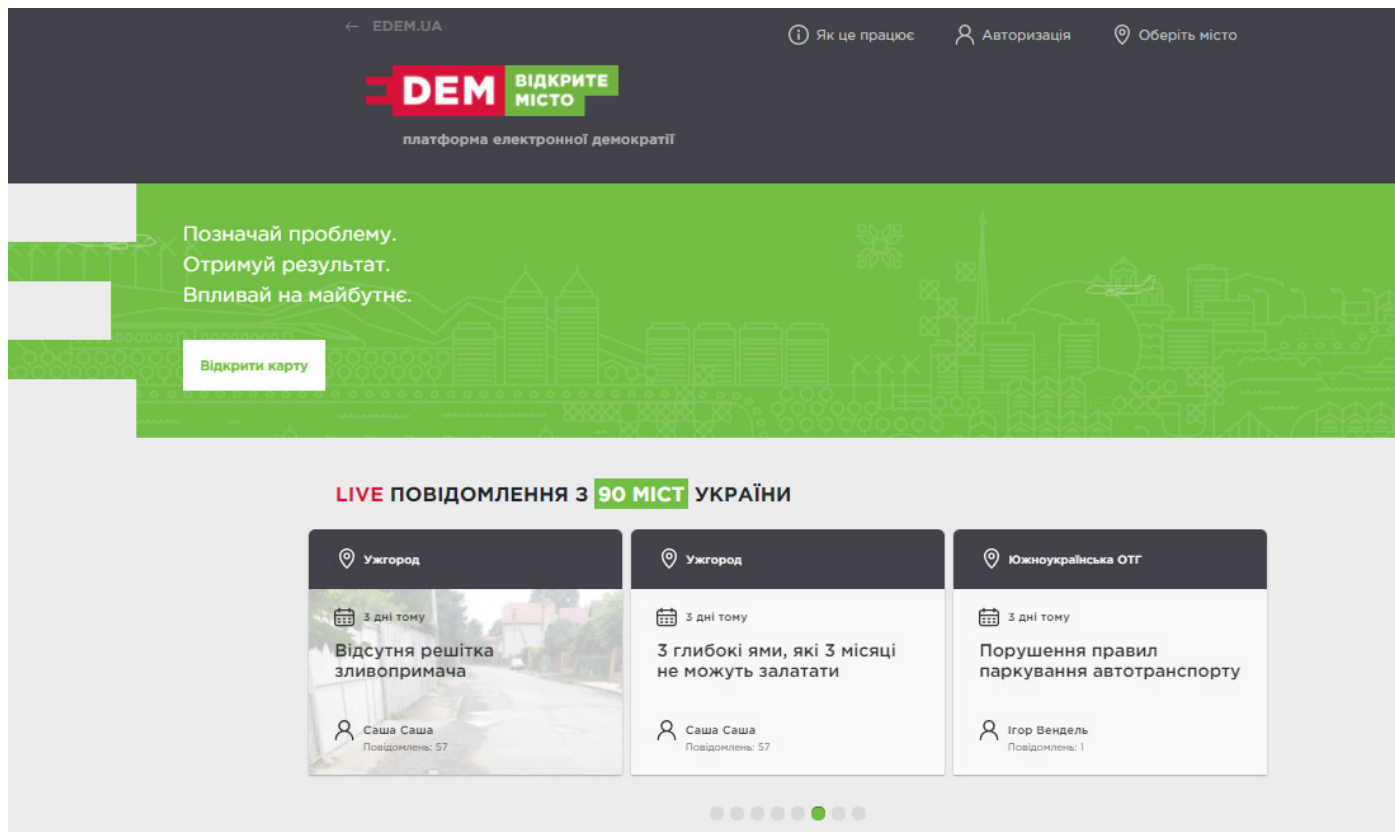
Це сервіс, за допомогою якого мешканці громади можуть звертати увагу влади на проблеми благоустрою, які щодня виникають у населеному пункті, будинку чи на вулиці. Інформація з поданим звертанням відображається на інтерактивній карті міста. Завдяки прикріпленим фото чи відео-матеріалам воно стає наочним та зрозумілим.

Відповідальні особи з різних підрозділів міського господарства мають реагувати на такі сигнали. Інформація про реагування теж відображається на інтерактивній карті.

Повідомлення про наявність проблеми, після перегляду модератором, автоматично надсилається відповідальним органам влади чи організаціям. За необхідності, виконавець може запитати в користувача додаткову інформацію. Далі, відповідальний орган влади/організація починає вирішення проблеми. Якщо питання неможливо вирішити протягом місяця, модератор проінформує про це користувача та надасть усі деталі.

Ще одним корисним функціоналом сервісу є можливість “додавати об’єкти”. Тобто, на мапу можна наносити такі “корисні об’єкти”: лікарні, школи, парковки, туристичні об’єкти, зони безкоштовного Wi-Fi, пункти прийому батарейок тощо.

← EDEM.UA Як це працює Авторизація Оберіть місто

ВІДКРИТЕ МІСТО
платформа електронної демократії

Позначай проблему.
Отримуй результат.
Впливай на майбутнє.

[Відкрити карту](#)

LIVE ПОВІДОМЛЕННЯ З 90 МІСТ УКРАЇНИ

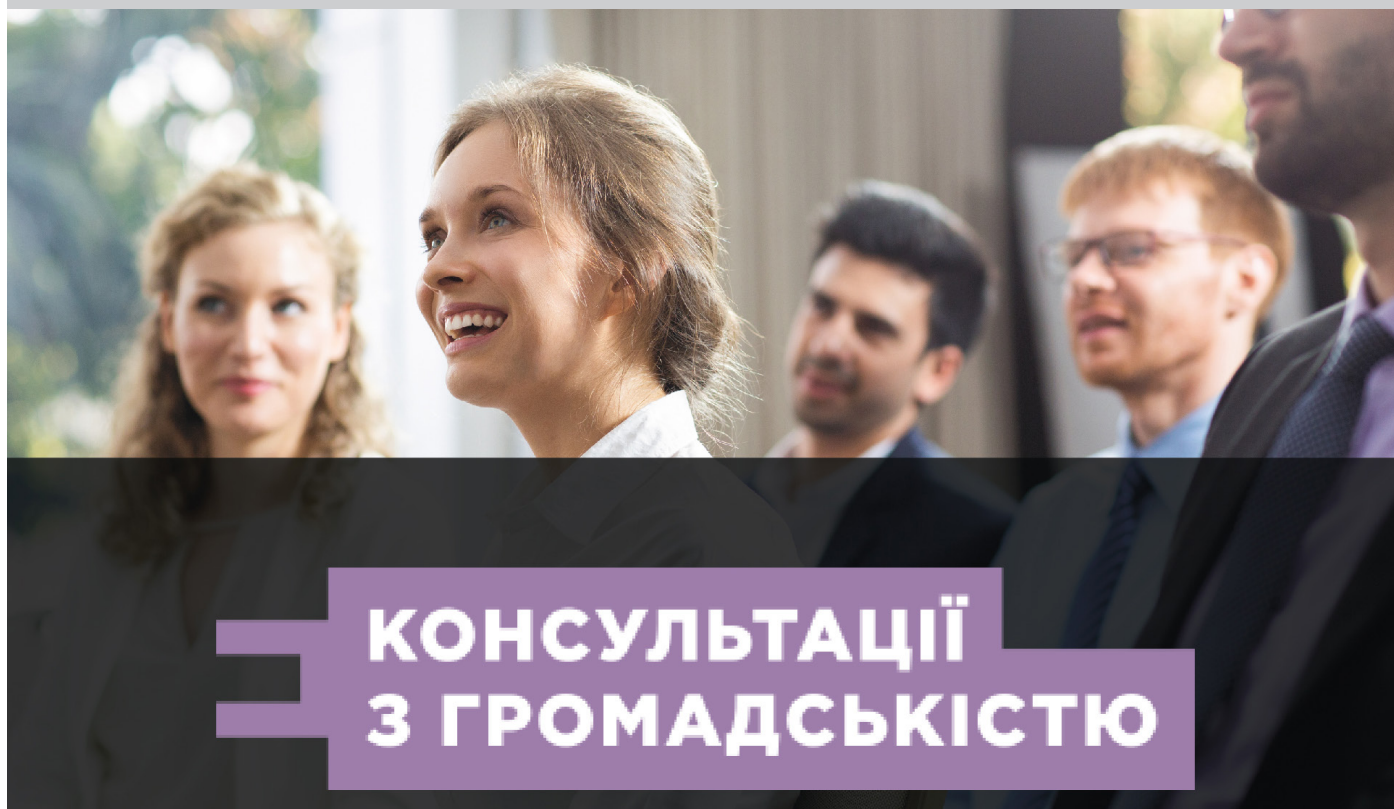
Місто	Титул повідомлення	Статус
Ужгород	Відсутня решітка зливопридача	3 дні тому
Ужгород	3 глибокі ями, які 3 місяці не можуть залатати	3 дні тому
Южноукраїнська ОТГ	Порушення правил паркування автотранспорту	3 дні тому

Для ефективнішої роботи даного сервісу, необхідна синергія зусиль, як з боку органу місцевого самоврядування — визначення відповідальних осіб, вчасне реагування і надання відповіді, так і з боку громадянськості — об'єктивні звернення з достовірними даними.

Цікавий факт:

- Модератори сайту мають право залишити без відповіді й не розміщувати на сайті звернення, які містять ненормативну лексику, наклеп та образи, дискредитацію органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та їхніх посадових осіб, керівників й інших посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, а також заклики до розпалювання національної, расової, релігійної та іншої ворожнечі.

КОНСУЛЬТАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

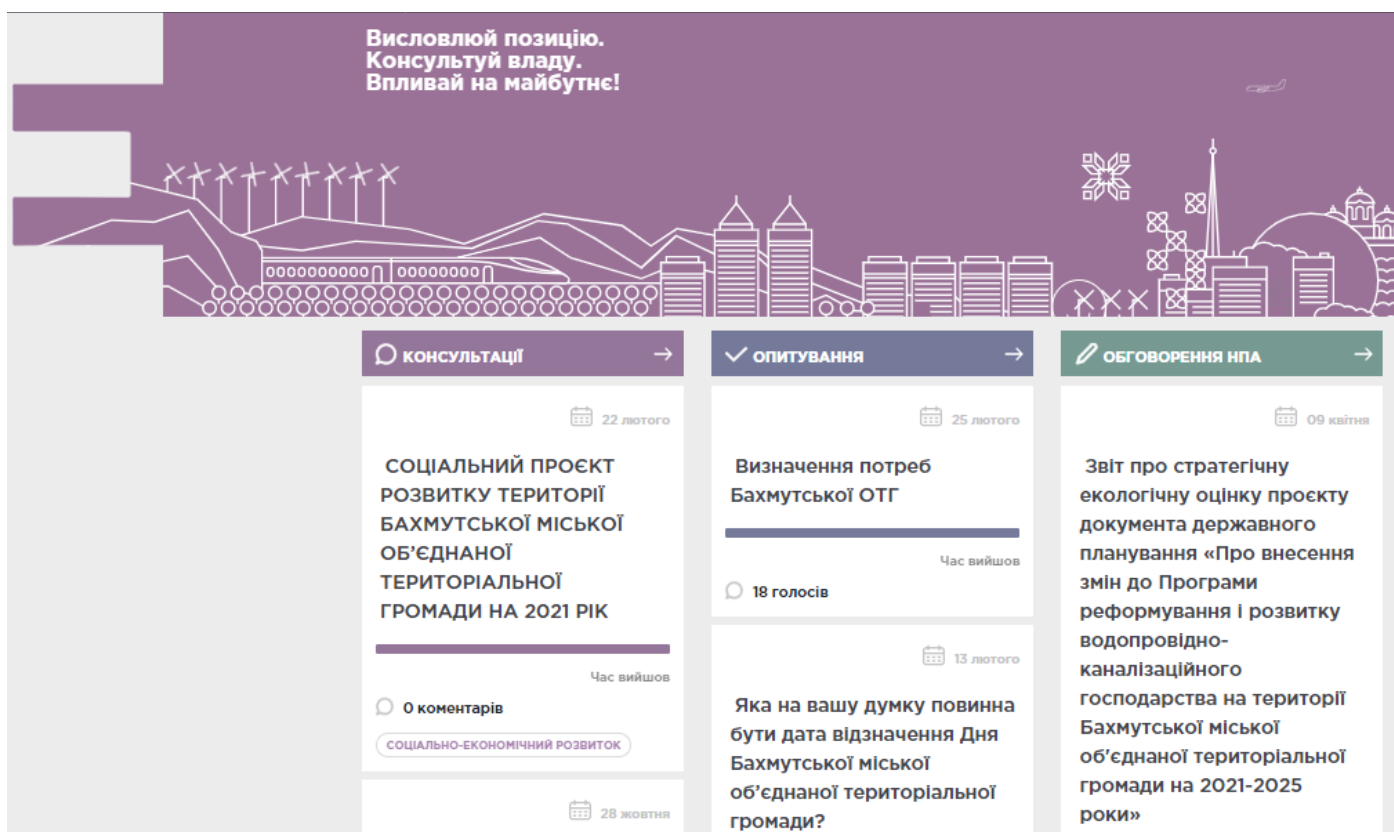
За допомогою сервісу можна проводити:

- ♦ консультації — оприлюднення варіанту вирішення питання з можливістю коментування;
- ♦ просте опитування — запитання + закритий перелік варіантів відповіді, запитання + один варіант відповіді, запитання + кілька варіантів відповідей;
- ♦ складне опитування — опитувальник із можливістю редагування відповідей, із налаштуванням діапазону балів оцінки чи ранжування;
- ♦ обговорення нормативно-правових актів — оприлюднення НПА з можливістю коментування.

Ініціювати та проводити опитування можуть органи місцевого самоврядування, дорадчі органи при ОМС, громадські об'єднання, благодійні організації, профспілкові організації, органи самоорганізації населення та організації роботодавців. Важливо, що таке опитування можуть провести і жителі громади.

**Висловлюй позицію.
Консультуй владу.
Впливай на майбутнє!**

КОНСУЛЬТАЦІЇ →

22 лютого

СОЦІАЛЬНИЙ ПРОЄКТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ БАХМУТСЬКОЇ МІСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021 РІК

Час вийшов

0 коментарів

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

28 жовтня

ОПИТУВАННЯ →

25 лютого

Визначення потреб Бахмутської ОТГ

Час вийшов

18 голосів

13 лютого

Яка на вашу думку повинна бути дата відзначення Дня Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади?

ОБГОВОРЕННЯ НПА →

09 квітня

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту документа державного планування «Про внесення змін до Програми реформування і розвитку водопровідно-каналізаційного господарства на території Бахмутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021-2025 роки»

Цікавий факт:

- Усі описані вище елементи електронної демократії можна “відчути” переглянувши серіал від Мінцифри “Зірки е-демократії”:

<https://osvita.diia.gov.ua/courses/e-democracy>

ЧАТ-БОТ СВОЇ

Загалом чат-боти використовують для виконання конкретних завдань (наприклад, отримання довідкової інформації, виконання розрахунків тощо) або задля розваги. Це програма штучного інтелекту, яка імітує інтерактивну розмову людини за допомогою ключових, заздалегідь розрахованих фраз користувача та слухових або текстових сигналів.

Чат-бот — це система, в якій обмін повідомленнями здійснюється за принципом “людина — комп’ютер”.

За допомогою чат-боту СВОЇ, доступному в Viber та Telegram, мешканці громади отримують інформацію про муніципалітет та послуги, важливі новини, можуть приймати участь в опитуваннях, підтримувати проекти громадського бюджету, записатися до е-черги тощо.

Серед переваг чат-бота:

- ◆ не потребує встановлення на пристрій додаткових програм/додатків;
- ◆ не потребує окремого навчання;
- ◆ інтерфейс зрозумілий для користувачів;
- ◆ повідомлення від чат-бота надходять в стрічці чатів;
- ◆ Viber встановлено на понад 96% смартфонів, Telegram — понад 50%.

Основні послуги:

- ◆ 15 стандартних консультацій від органів влади;
- ◆ власні діалоги;
- ◆ е-послуги громади;
- ◆ вартість та строки надання послуг/сервісів;
- ◆ автоматичне завантаження місць надання послуги;
- ◆ запис до е-черги органів місцевої влади;
- ◆ адреси та графік роботи ЦНАП;
- ◆ часті запитання (FAQ).

Цікаві факти:

- Термін “чатер-бот” (англ. ChatterBot) вперше вжив Майкл Маулдін (творець першого вербота Julia) 1994 року, щоб описати розмовні програми, які дозволяють спілкування між чатерами, тобто, людьми і чат-ботом, який наділений штучним інтелектом.

- Чат-бот вже успішно функціонує в громадах України, наприклад:

Луцька міська рада:

<https://konkurent.ua/publication/75318/pro-poslugi-misto-y-vladu-v-telefoni-u-lutsku-zapratsuvav-chat-bot-svoi/>

Солонянська селищна рада:

<https://solonyanska-gromada.gov.ua/news/1621508328/>

Витіївська сільська рада:

<https://viitivtsi-gromada.gov.ua/news/1622703848/>

Підключення та подальша робота з усіма інструментами екосистеми EGAP є безкоштовною для громад завдяки швейцарсько-українській Програмі “Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади” EGAP, яка реалізується Фондом Східна Європа за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва (SDC) у співпраці з Міністерством цифрової трансформації України. Для юридичного оформлення спільної роботи громада підписує меморандум про співпрацю з Фондом Східна Європа.

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЧАСИ ПАНДЕМІЇ

Поширення нового коронавірусу та викликана ним пандемія COVID-19 стали потужним випробуванням соціальної системи та систем управління. Багато підприємств та бізнесів намагаються зрозуміти ЯК модель роботи “з дому” вписується у “світ COVID-19”, що змінився пандемією. Так само й органи місцевого самоврядування почали звертати увагу на цінність концепції залучення голосів громадян та громад “з дому.”

Загальний рівень впливу карантинних обмежень на взаємодію “громадянин — органи влади” детально проаналізовано в дослідженні “Вплив карантинних заходів на громадську діяльність”, проведеного дослідницькою компанією “Active Group” на замовлення Асоціації міст України в рамках проекту “Civic tech – інструмент якісної взаємодії”, який реалізується Асоціацією міст України та ГО “Стратегії розвитку громад” у межах проекту “3D Project: Розвиток попри перешкоди. Стійке громадянське суспільство в період пандемії та в майбутньому”, що виконується Фондом Східна Європа за фінансової підтримки Європейського Союзу (далі — Дослідження).

Це Дослідження продемонструвало, що значна частина проактивних громадян були змушені частково згорнути свою діяльність (10,3% респондентів), або істотно переформатувати її (38,5%). Ще частина респондентів або повністю припинила діяльність (1,1%), або перевели діяльність в онлайн-формат (27%).

Точне формулювання запитання: «Як вплинули карантинні заходи на громадську діяльність у вашій громаді (кілька варіантів відповіді)?»

З повним текстом Дослідження ви можете ознайомитись за [посиланням](#)

Наприклад, в Україні існує обов’язкова процедура проведення громадських слухань з питань оцінки впливу на довкілля. Зрозуміло, що в період карантинних обмежень, які розповсюджувалися на масові зібрання громадян, неможливо дотримуватись процедури проведення таких слухань. Разом з тим, є питання, які не унормовані за процедурами, але передбачають активне залучення громади до вирішення тих чи інших процедур. Наприклад, затвердження правил розміщення зовнішньої реклами, або соціальний/економічний план розвитку громади, або прийняття програми національно-патріотичного виховання дітей тощо.

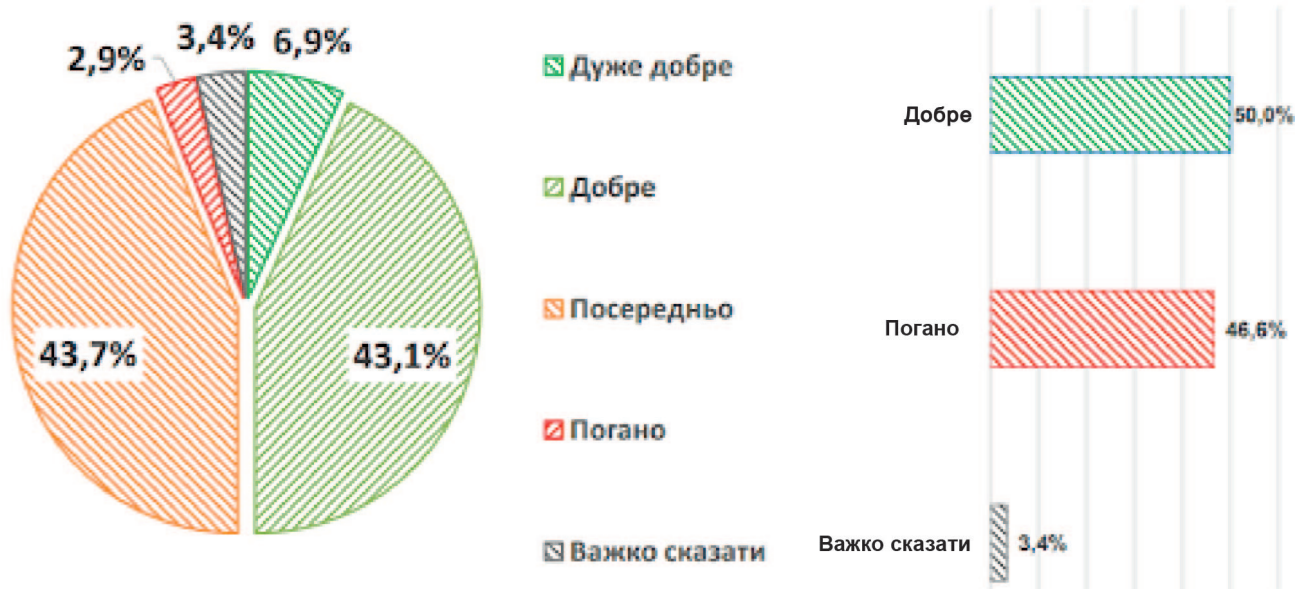
Саме для того, щоб почути та врахувати пропозиції проактивної частини громади органи місцевої влади можуть та вже активно використовують інструмент [Консультації з громадськістю](#). До речі, тематики таких консультацій в тексті запозичені саме з цього порталу.

Також варто пам’ятати, що не лише зібрання громадян, але й сама робота органів місцевої влади перейшла в “карантинний” режим, що зі свого боку унеможлиблює прийом громадян, отримання кореспонденції та звернень громадян “з рук в руки” тощо. Саме в таких випадках можна скористатись інструментом E-DEM [Відкрите місто](#), щоб оформити “заявку” до комунальних служб міста та прослідкувати за її виконанням.

Проте, питання взаємодії з органами місцевої влади в умовах пандемії — це не лише питання “побутової” взаємодії. Основним є питання інформування. Саме інформація про те, як змінився графік роботи органів влади, процедури (через пандемічні обмеження) та/або ЯК та ДЕ отримати медичну допомогу (огляд, лікування, щеплення тощо) в своїй громаді, є в буквальному сенсі питаннями життя. У цих випадках широке застосування отримує [чат-бот СВОЇ](#), оскільки він дає можливість отримати “адресну” допомогу саме в цифрових межах своєї громади, а не шукати таку інформацію на національному рівні.

Можливо, взаємодія органів влади та громадськості в онлайн режимі дасть новий поштовх до побудови більш ефективної взаємодії та порозуміння. За результатами проведенного Дослідження, майже половина (46,6%) респондентів вважають її недостатньою.

Точне формулювання запитання: «Як Ви оцінюєте процес взаємодії Вашої місцевої влади та громадськості у процесі вирішення місцевих проблем?»

Шляхами налагодження діалогу органів влади та проактивного населення громад можуть стати:

- ♦ нові публічні простори для взаємодії та обговорення, насамперед — онлайн середовище, яке має значні переваги для сприяння ефективному спілкуванню влади та громадян, публічним дискусіям та обговоренням;
- ♦ взаємодія між громадянами та органами влади має стати більш змістовною, тобто якщо громадськість залучається до вироблення політики, бюджетування чи нормативно-правового процесу, необхідно забезпечувати цьому ефективне сприяння, вивчення та узагальнення наданих пропозицій;
- ♦ механізми, які надавали б можливість представникам виконавчих органів місцевої влади вчитися і користуватися новітніми технологічними онлайн-інструментами;
- ♦ наявність достатньої якісної онлайн-інформації, щоб громадяни могли аналізувати запропоновані варіанти політики на основі знань, отриманих з достовірних джерел, а також спираючись на власний досвід. Така інформація повинна бути доступною, чіткою та зрозумілою, але не надмірно великою за обсягом та складною за змістом;
- ♦ докладати якомога більше зусиль для залучення якнайширшого кола громадськості до демократичного діалогу, зокрема й тих груп, які є традиційно

маргінальними, соціально знедоленими, мають обмежені можливості або позбавленими можливості висловлюватися;

♦ врахування особливості економічної, територіальної, соціальної (у тому числі — гендерної) структури громади, з метою забезпечення рівного доступу до демократичного процесу в усіх сферах і для всіх громадян, соціальних груп та прошарків.

Громадянське суспільство перебуває в постійному пошуку кращих форм комунікації з владою. Розвиток глобальної мережі Інтернет сьогодні відкриває надзвичайно широкі можливості для обговорення як між самими громадянами, так і між громадянами та владою існуючих і передбачуваних проблем незалежно від їх масштабу. Це сприяє прийняттю більш зважених рішень.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ ДО ІНСТРУМЕНТАРІЮ E-DEM?

Перший крок — написати листа на адресу edem@eef.org.ua про бажання громади підключитися до платформи. Наступний крок — підписати меморандум про співпрацю. Меморандум стосується всієї платформи (E-DEM і СВОЇ). Платформа електронної демократії — це майданчик, що об’єднує декілька сервісів і спрощує доступ до них. Підключення до кожного з цих сервісів відбувається за окремими процедурами й по чергово.

Важливо: прийняти локальні нормативно-правові акти щодо порядку використання сервісів та розпочати їх інтеграцію в роботу ОМС.

Де взяти проекти рішень? Можна звернутися до [Асоціації міст України](#) (в рамках реалізації проекту “Civic tech — інструмент якісної взаємодії” було пропрацьовано ряд локальних нормативно-правових актів, з якими можна ознайомитись за [посиланням](#)) або ж написати на електронну пошту i.sklyar@auc.org.ua. Також шаблони можна отримати у Фонду Східна Європа.

До кожного інструменту в громаді має бути визначена відповідальна особа (місцевий модератор). Одна людина може відповідати за декілька інструментів. Головна рекомендація — це має бути людина, яка розуміється в самому процесі (наприклад, в Місцевих петиціях модератором має бути людина, яка працює зі зверненнями громадян).

І не забувайте інформувати мешканців громади про існуючі та нові інструменти, — залучайте й долучайтесь! Спільними зусиллями змінюємо життя в громадах на краще!

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКУ

Сталося це в середньовіччі. Чернець, що керував будівництвом собору, вирішив подивитися як працюють каменярі. Він підійшов до першого й попросив розповісти про свою роботу:

– Я сиджу над кам’яною брилою і працюю різцем: марудна й нудна робота, що виснажує мене, — сказав він зі злістю в голосі.

Чернець підійшов до другого каменяря й запитав його те саме.

– Я працюю різцем над каменем і заробляю гроші. Тепер моя сім’я не голодуватиме, — стримано відповів майстер.

Чернець побачив третього каменяря та спитав також його думку щодо виконуваної роботи.

– З боку здається, що я ріжу камінь, але насправді я будую Храм, який стоятиме тисячу років. Я будую майбутнє, — усміхнувшись відповів третій каменяр.

Обирайте самі, чи будете виконувати довгу марудну роботу чи йдете до світлої та високої мети, — спільними зусиллями будете “храм місцевої демократії”.

Матеріал підготовлено Асоціацією міст України та ГО “Стратегії розвитку громад” в межах проекту “Civic Tech — інструмент якісної взаємодії” за підтримки проекту “3D Project: Розвиток попри перешкоди. Стійке громадянське суспільство в часи пандемії та в майбутньому”, що виконується Фондом Східна Європа й фінансується Європейським Союзом. Національну платформу е-демократії E-DEM створено Фондом Східна Європа в межах швейцарсько-української Програми EGAP. Думки авторів, викладені у цій публікації, можуть не співпадати з позицією грантодавачів.